

Створення карти-запитань ґрунтується на техніці візуалізації мислення шляхом побудови ментальних карт - mind maps (вони мають безліч назв: карти розуму, карти пам'яті, інтелект-карти та ін.).

Інтелект-карта – це незамінна маршрутна карта-пам'ятка, яка дає змогу від початку організувати інформацію так, щоб мозку було легко працювати з нею. За допомогою такої карти кожен зможе швидше та легше запам'ятовувати та згадувати потрібні факти (порівняно з традиційними записами). Застосування інтелект-карт допомагає мислити абсолютно по-новому, максимально використовуючи обидві півкулі головного мозку. Теорія інтелект-карт народилася на початку 70-х років ХХ століття завдяки відомому англійському психологу Тоні Б'юзену.¹

Побудова інтелект-карт є ефективним способом «укладання» та структуризації великого обсягу інформації на один лист, коли можна цілісно сприйняти усю систему понять у їх взаємозв'язку.

Для побудови карти-запитань за допомогою техніки інтелект-карт необхідно визначити й зафіксувати ключове запитання теми й розташувати його в центрі карти – це перший крок.

Другий крок – сформулювати уточнювальні запитання, які відображають аспекти ключового запитання і пов'язані з ним. Зв'язки відображаються у вигляді гілок, що розходяться від центрального запитання. Це гілки першого порядку.

Третій крок – побудова гілок другого порядку, що відображають вторинні запитання, від яких, в свою чергу, розходяться гілки третього порядку. У такий спосіб будується розгалужена система запитань, яка дає наочне відображення змісту всієї теми.

Запитання мають бути чіткими, коректними і обов'язково на початку містити питальні займенники.

Для створення карт доцільно керуватися такими методичними правилами²:

- охоплення всього навчального матеріалу, що відноситься до теми;
- відтворення структурно-сислової єдності матеріалу, що вивчається;
- збереження послідовного розгортання основного змісту;
- дотримання принципу оптимізації розміру і кількості елементів й зв'язків;
- підведення підсумків роботи над картою понять щодо деталізації змісту теми.

Під час створення таких карт застосовуються:

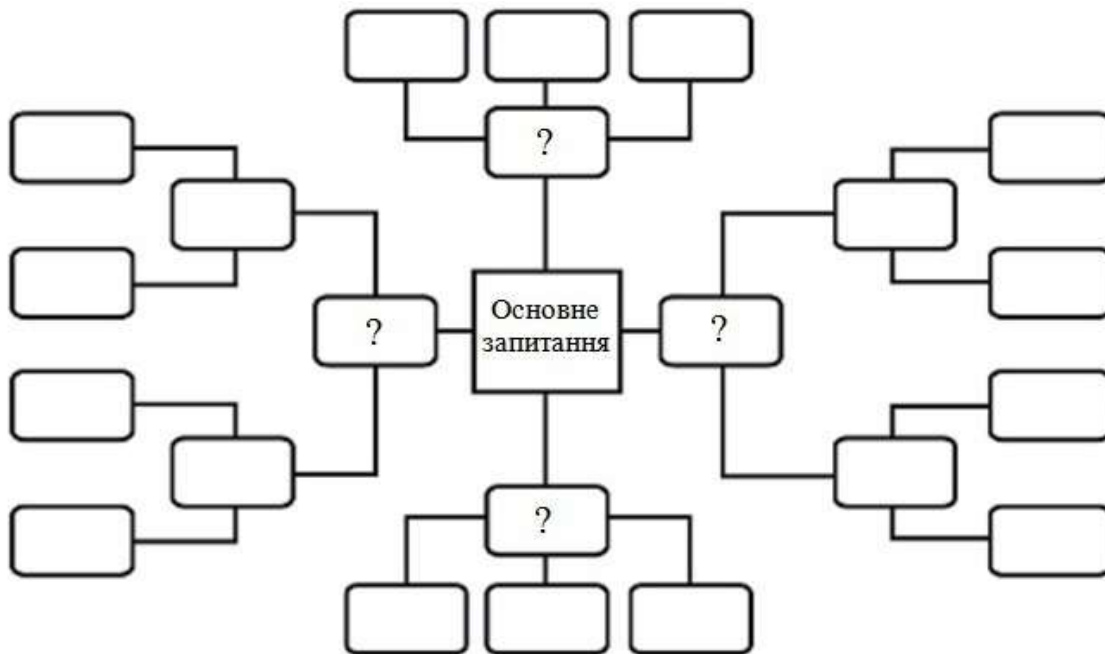
- кольори і графічні зображення;
- стрілки, що визначають різноманіття зв'язків;
- окремі умовні позначення тощо.

¹ Позднякова Т. Є. Візуалізація та структуривання інформації за допомогою ментальних карт на уроках біології: науково-методичний посібник. Рівне: РОІППО, 2018. 50 с.

² Б'юзен, Т. Карты памяти. Используйте свою память на 100%. Москва : Росмэн-Пресс, 2007. 96 с.

Для створення ментальних карт існують безкоштовні програми, які доступні в Інтернеті.

Структура карти-запитань визначається здобувачем освіти самостійно. Вона має відповідати сформованому розумінню теми та її понятійного забезпечення. Загальну структуру карти-понять представлено на рисунку.

Додаткову інформацію щодо організації самостійної роботи і виконання завдань можна отримати у посібнику, який розміщено на сторінці дисципліни: Горбань Г. О. Самостійна робота здобувача освіти. Запоріжжя : ЗНУ, 2021.